

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Кафедра економіки та фінансів

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для проведення практичних занять
з дисципліни «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ
ТОВАРОЗНАВСТВА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА»**

**для студентів денної форми навчання
за напрямом підготовки:
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

2017

Подвірна Т.В. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Теоретичні основи товарознавства та підприємництва» для студентів денної форми навчання за напрямком підготовки: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» // Укл. к.е.н., асистент Т.В. Подвірна. - Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. - 39с.

Укладачі: Подвірна Тетяна Володимирівна, кандидат економічних наук, асистент кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І.Пулюя

Рецензенти: Хрупович Світлана Євгеніївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та фінансів.

Фроленко Роман Володимирович, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та фінансів.

Методичні вказівки розглянуті і затверджені на засіданні кафедри економіки та фінансів
Протокол № __ від «__» _____ 2017 р.

Схвалені на засіданні методичної комісії факультету економіки та менеджменту
Протокол № __ від «__» _____ 2017 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема 1. Підприємництво як вид господарювання	5
Тема 2. Галузі та види господарської діяльності	7
Тема 3. Підприємницьке середовище	8
Тема 4. Види підприємств та організаційно- правові форми підприємництва	10
Тема 5. Організація підприємства	12
Тема 6. Ринок та конкуренція у системі підприємництва	15
Тема 7. Планування підприємницької діяльності	17
Тема 8. Підприємницький ризик	20
Тема 9. Державне регулювання підприємницької діяльності	22
Тема 10. Вступ у товарознавство	24
Тема 11. Теоретичні основи формування потреб і споживання товарів	26
Тема 12. Споживні властивості товарів	28
Тема 13. Якість товарів	30
Тема 14. Характеристика товарного асортименту та номенклатури	32
Тема 15. Зберігання товарів під час товароруку	34
Тема 16. Стандартизація та сертифікація продукції та послуг	36
Тема 17. Засоби товарної інформації	38

ВСТУП

Вивчення дисципліни «Теоретичні основи товарознавства та підприємництва» передбачає цілеспрямовану роботу над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

Мета вивчення дисципліни

- сформувати у студентів загальних уявлення про товарознавство та підприємництво і зорієнтувати на необхідність оволодіння знаннями, які повинен мати економіст для фахової роботи за певним рівнем кваліфікації;

- отримання студентами базових знань із питань організації і функціонування підприємницької діяльності;

- вивчення комплексної системи підприємницької діяльності і способів досягнення успіхів у підприємстві

- формування у студентів системи знань з теорії та методології товарознавства, принципів побудови класифікацій товарів, фахових понять та накопичення знань і навичок.

Засвоївши курс, студенти повинні чітко знати предмет, завдання, історію розвитку товарознавства та підприємництва, розуміти суспільне і економічне значення товару, володіти методами оцінки споживних властивостей товарів, принципами формування їх асортименту, чітко орієнтуватися у складних умовах ринкової економіки, володіти знаннями організації, функціонування бізнесу та його управління, аналізу стану ринку.

ТЕМА 1.

ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ВИД ГОСПОДАРЮВАННЯ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Розвиток теорій підприємництва.
2. Зміст і характерні риси підприємництва.
3. Засади підприємницької діяльності в Україні.
4. Суб'єкти підприємницької діяльності. Громадянин як суб'єкт підприємництва.
5. Державне регулювання підприємництва.
6. Захист прав підприємців та споживачів.
7. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування

підприємницької діяльності

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Назвіть характерні риси підприємництва.
2. Назвіть теоретичні моделі та функції підприємництва.
3. Яка роль підприємництва у суспільстві?
4. Назвіть макроекономічні передумови підприємницької діяльності.
5. Які заходи передбачає державна підтримка підприємництва в Україні?
6. Назвіть принципи підприємницької діяльності.
7. Які права та зобов'язання має суб'єкт підприємницької діяльності?
8. Які є органи державного регулювання підприємництва в Україні?
9. Назвіть форми захисту прав підприємців.
10. Назвіть права споживачів.
11. Охарактеризуйте структуру системи захисту прав споживачів України.
12. Які типи обмежень у здійсненні певних видів підприємницької діяльності передбачено законодавчими актами України?
13. Визначить поняття «ліцензія», «ліцензіат», «ліцензійні умови»
14. Наведіть приклади видів господарської діяльності, що потребують ліцензування.

Теми індивідуальних завдань:

1. Розвиток підприємництва в контексті історичної еволюції.
3. Загальноекономічний зміст підприємництва.
4. Роль підприємницької діяльності в розвитку економіки.

Рекомендована література:

1. Гой І. В. Підприємництво [текст] : навч. посіб. / І. В. Гой, Т. П. Смелянська Г 57 - К. : «Центр учбової літератури», 2013. - 368с.

ТЕМА 2. **ГАЛУЗІ ТА ВИДИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Види господарської діяльності та їх класифікація.
2. Підприємницька діяльність в галузях промисловості, сільського, лісового господарства, будівництва, транспорту.
3. Торговельне підприємництво.
4. Фінансове підприємництво.
5. Підприємницька діяльність у сфері послуг.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте основні види підприємництва. Наведіть приклади.
2. В чому полягає призначення КВЕД?
3. На які добувні та переробні галузі поділяється промисловість?
4. Назвіть напрями та форми інноваційної діяльності.
5. Наведіть правила торгівлі.
6. Які операції виконують банки?
7. В чому відмінність акцій та облігацій?
8. Які є види акцій?
9. Як визначається номінальна та ринкова вартість акції?
10. Охарактеризуйте напрями підприємницької діяльності в сфері послуг.

Теми індивідуальних завдань:

1. Взаємовідносини між суб'єктами господарювання і державою.
2. Джерела господарського права та їх класифікація.
3. Перспективи розвитку промислового виробництва в Україні.

Рекомендована література:

1. Бойчик І. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / І.М.Бойчик. – К. : Атіка, 2012. – 543с.
2. Гой І.В. Основи підприємницької діяльності. Навчально-методичний посібник. / І.В. Гой, Т.П. Смелянська. – Хмельницький, 2012. – 245с.

ТЕМА 3. **ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ**

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Передумови підприємництва та елементи підприємницького середовища.
2. Інфраструктура підприємництва.
3. Функції, модель та правова база підприємництва.
4. Підприємець - ключова фігура ринкової економіки.
5. Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Хто такий підприємець?
2. Чому підприємець є ключовою постаттю (фігурою) ринкової економіки ?
3. Який зміст основних функцій підприємця?
4. Що таке підприємницький дохід? З яких частин він складається?
5. У чому економічний зміст нормального (звичайного) прибутку?
6. Які найважливіші характерні риси є притаманними сучасному підприємцю?
7. Що таке правовий статус підприємця?
8. У чому полягають права, обов'язки і відповідальність підприємця?
9. Які умови необхідно створювати для формування нової генерації підприємців?
10. У чому полягають творчі засади в діяльності підприємця?
11. Яке місце належить державі у підготовці підприємницьких кадрів?

Теми індивідуальних завдань:

1. Соціально-психологічний портрет сучасного вітчизняного підприємця.
2. Генерування ідей - визначальна риса підприємця.
3. Стан та проблеми реалізації правового статусу підприємця.

Рекомендована література:

1. Афанасьєв М.В., Плоха О.Б. Економіка підприємства: Навчально- методичний посібник: - Харків: ВД „ІНЖЕК”, 2007 -320 с.
2. Джур О.Є. Економіка високотехнологічних підприємств: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. -Дн-ськ: Арт-Прес, 2010. -319с.
3. Тебенко В.М. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навч. посібн. – 1 вид. / В.М. Тебенко / Вид-во: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс». 2014. – 302 с.

ТЕМА 4. **ВИДИ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО- ПРАВОВІ ФОРМИ** **ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Підприємство як форма прояву підприємництва. Класифікація підприємств.
2. Підприємства колективної власності. Особливості та види кооперативів.
3. Державні та змішані підприємства.
4. Підприємства з іноземними інвестиціями.
5. Суб'єкти малого підприємництва.
6. Організаційно-правові форми підприємництва.
 - 6.1. Одноособове володіння.
 - 6.2. Види господарських товариств.
 - 6.3. Особливості акціонерних товариств.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Назвіть ознаки класифікації та види підприємств.
2. В чому полягають особливості кооперативів?
3. Які види підприємств ви знаєте? Дайте їм характеристику.
4. Назвіть суб'єкти, об'єкти та способи приватизації в Україні.
5. Назвіть вигоди та негативні наслідки створення в країні підприємств з іноземними інвестиціями (спільних підприємств).
6. Які ви знаєте форми підприємств залежно від розмірів?
7. Назвіть переваги та недоліки малого підприємництва.
8. В яких формах можуть здійснюватися іноземні інвестиції в Україні?
9. Які існують форми об'єднань підприємств?
10. Охарактеризуйте динаміку сектору малого підприємництва в Україні.
11. Від яких чинників залежить вибір організаційно-правової форми підприємництва.
12. Наведіть класифікацію основних організаційно-правових форм підприємництва.
13. Назвіть переваги та недоліки одноособового володіння
14. Які існують господарські товариства в Україні?
15. Охарактеризуйте особливості, переваги та недоліки акціонерних товариств.

Теми індивідуальних завдань:

1. Роль і місце фірми в ринковій економіці.
2. Проблеми та перспективи розвитку приватних підприємств в Україні.
3. Основні форми розвитку господарських товариств в Україні.

Рекомендована література:

1. Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навчальний посібник / Л.О.Болтянська, Л.О.Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.

ТЕМА 5. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Вибір ідеї та визначення раціональної стартової стратегії.
2. Найменування та торговельна марка підприємства.
3. Формування статутного фонду та порядок створення нового підприємства.
4. Державна реєстрація підприємницької діяльності.
5. Припинення діяльності підприємницьких структур.
6. Типові помилки при заснуванні власної справи.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Розкрийте зміст підготовчої, установчої та організаційної стадій створення власної справи.
2. Наведіть склад витрат на заснування власної справи
3. З яких елементів складається підприємницький капітал?
4. Назвіть джерела формування початкового капіталу
5. Які види діяльності можуть здійснювати лише державні підприємства?
6. Які існують правила розробки назви підприємства?
7. Які є типи торговельних марок? Наведіть приклади
8. Які існують обмеження у здійсненні підприємницької діяльності?
9. Які види діяльності потребують спеціального дозволу (ліцензії)?
10. В яких випадках ліквідується суб'єкт господарювання?
11. Які методичні підходи застосовуються для проведення оцінки майна?
12. Розкрийте зміст установчих документів
13. Охарактеризуйте порядок проведення державної реєстрації
14. Які є форми та види реструктуризації підприємства?
15. Назвіть характерні помилки при заснуванні власної справи.
16. Хто в Україні може бути суб'єктом підприємницької діяльності?
17. Кому забороняється заняття підприємницькою діяльністю?
18. У чому полягає свобода підприємницької діяльності?
19. Які існують обмеження у здійсненні підприємницької діяльності?
20. Які види діяльності можуть здійснювати лише державні підприємства?

Теми індивідуальних завдань:

1. Проблеми обмеження у здійсненні підприємницької діяльності.
2. Основні характерні помилки при заснуванні власної справи.
3. Стан та перспективи розвитку ліцензування видів діяльності.

Рекомендована література:

1. Мельников А. М. Основи організації бізнесу [текст]: навч. посіб./ за заг. ред. А. М. Мельникова [А. М. Мельников. О. А. Коваленко, Н. Б. Пундяк] - К. : «Центр учбової літератури», 2013. - 200с.
2. Донець Л.І. Основи підприємництва / Навчальний посібник. / Л.І. Донець, Н.Г. Романенко – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 320с.

ТЕМА 6.

РИНОК ТА КОНКУРЕНЦІЯ У СИСТЕМІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Характеристика ознак ринку.
2. Зміст конкуренції в системі підприємництва.
3. Методи конкурентного суперництва та типи конкурентної поведінки
4. Підприємницька таємниця.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Дайте визначення ринку як сфери бізнесу.
2. Які категорії є ключовими при визначенні ринку?
3. У чому полягають особливості ринку покупця і ринку продавця?
4. У чому полягає зміст поняття «конкуренція»?
5. Чим обумовлена поява конкуренції на ринку?
6. Які функції притаманні конкуренції на ринку?
7. Які ознаки має внутрішньогалузева та міжгалузева конкуренція?
8. Які ознаки має вільна (досконала) конкуренція?
9. Які особливості притаманні ринку недосконалої конкуренції?
10. Чим характеризується монополістична конкуренція?
11. У чому полягають економічні недоліки конкуренції?
12. Які ознаки має цінова та нецінова конкуренція?
13. Чим характеризується креативний тип конкуренції?
14. Які чинники впливають на розвиток конкуренції?
15. Розкрийте поняття «несумлінна конкуренція»
16. У чому полягають особливості комерційної таємниці?
17. Які відомості щодо діяльності підприємства повинні мати захист?

18 У чому полягає механізм забезпечення комерційної таємниці?

Теми індивідуальних завдань:

1. Форми конкуренції: внутрішньогалузеві та міжгалузеві.
2. Характеристика досконалої та недосконалої конкуренції (різниця).
3. Ринок недосконалої монополії.

Рекомендована література:

1. Кулішов В.В. Основи ринкової економіки: підручник // В.В. Кулішов, О.С. Падалка, М.В. Вачевський та інші – Львів: «Магнолія 2006», 2013.– 472с.
2. Хомяков В.І. Потенціал і розвиток підприємства: навч. посібник / В.І. Хомяков, В.М. Белінська, О.В. Федоренко. – К.: Кондор, 2011. – 432с.

ТЕМА 7.

ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Зміст та види планування.
2. Принципи та методи планування діяльності підприємства.
3. Бізнес-планування в підприємницькій діяльності.
4. Аналіз майбутнього ринку збуту.
5. Опис проектованої продукції, характер підприємницької діяльності.
6. План маркетингу та ціноутворення.
7. План виробництва.
8. Принципи комерційного розрахунку.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає зміст планування підприємницької діяльності?
2. Яка головна мета планування підприємницької діяльності?
3. Якими факторами зумовлена необхідність планування підприємницької діяльності?
4. Як поділяються плани підприємницької діяльності в залежності від ступеня невизначеності?
5. Які типи планування підприємницької діяльності виділяють в залежності від тимчасової орієнтації ідей планування?
6. Як поділяються плани підприємницької діяльності в залежності від горизонту планування?
7. Які методи використовуються для планування підприємницької діяльності?

8. На яких принципах здійснюється планування?
9. На вирішення яких проблем спрямований бізнес-план?
10. Із яких елементів (дій) складається бізнес-план?
11. Які розділи включає бізнес-план?
12. У чому полягають особливості складання плану виробництва?
13. Чим характеризується комерційний розрахунок як економічна категорія і як метод господарювання?
14. На яких принципах здійснюється комерційний розрахунок?

Теми індивідуальних завдань:

1. Інформаційна та нормативна база планування.
2. Організація процесу бізнес-планування на підприємстві.
3. Планування виробництва і його забезпечення.
4. Види планування: стратегічне, довгострокове, короткострокове та оперативне.
5. Суть і структура внутріфірмового планування.

Рекомендована література:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
Довбенко В. І. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник / В. І. Довбенко, В. М. Мельник. - Львів : Львівська політехніка, 2010. - 232с.
2. Васильців Т.Г. Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. – К. : Знання, 2013. – 173 с.
3. Череп, А. В. Стратегічне планування і управління: навчальний посібник / А. В. Череп, А. В. Сучков. - К. :Кондор, 2011. - 334с.

ТЕМА 8. **ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ РИЗИК**

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Зміст та функції підприємницького ризику ринку.
2. Види підприємницьких ризиків.
3. Способи оцінки підприємницьких ризиків.
4. Шляхи та методи зниження ризику в підприємницькій діяльності.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Розкрийте поняття підприємницького ризику.

2. У чому полягають функції підприємницького ризику?
3. Як класифікуються підприємницькі ризики?
4. Які групи ризиків виділяють в залежності від наявності витрат чи очікуваного прибутку?
5. У чому полягають особливості комерційного ризику?
6. Які фактори визначають рівень ризикованості підприємницької діяльності?
7. На які складові поділяються заходи щодо оцінки підприємницького ризику?
8. Які зони підприємницького ризику виділяють в залежності від ступеня підприємницького ризику?
9. У чому полягають особливості статистичних методів оцінки підприємницького ризику?
10. У чому полягають особливості методу експертної оцінки підприємницького ризику?
11. Які методи відносяться до організаційних методів мінімізації підприємницького ризику?
12. У чому полягають особливості методу недопущення збитків?
13. У чому полягають особливості методу мінімізації збитків?
14. У чому полягають особливості методу передачі контролю за ризиком?
15. Які методи відносяться до економічних методів мінімізації підприємницького ризику?

Теми індивідуальних завдань:

1. Підприємницький ризик і способи його вимірювання.
2. Основні особливості самострахування як методу управління ризиком.
3. Проблема вибору оптимального рішення в умовах невизначеності і ризику.

Рекомендована література:

1. Березін О. В. Управління потенціалом підприємства: навч. посібник / О. В. Березін, С. Т. Дуда, Н. Г. Міценко. - Львів : Магнолія- 2011. - 308с.
2. Іванова В. В. Планування і контроль на підприємстві: навч. посібник / В. В. Іванова. - Суми : Університетська книга, 2011. - 443с.
3. Петрович Й.М. Економіка і фінанси підприємства. Навч. підручник/ Й.М. Петрович, Л.М. Прокопишин-Рашкевич - Львів: Оскарт, 2014. – 408 с.

ТЕМА 9.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Необхідність державного регулювання підприємницької діяльності.
2. Передумови та механізми державного регулювання підприємництва.
3. Державна підтримка розвитку бізнесу в Україні.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.

2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає сутність державного регулювання підприємництва?
2. Які основні функції державного регулювання підприємництва?
3. Які використовуються прямі та непрямі засоби регулювання підприємництва?
4. У чому полягає сутність державної політики підтримки підприємництва?
5. Які основні цілі державної політики підтримки підприємництва?
6. Які основні напрями та принципи державної політики підтримки підприємництва?
7. Чим зумовлена необхідність державного регулювання підприємницькою діяльністю?
8. У чому полягає механізм державного регулювання бізнесу?
9. У чому особливості адміністративних та економічних важелів державного регулювання?
10. Які заходи з боку держави будуть сприяти розвитку підприємництва в Україні?

Теми індивідуальних завдань:

1. Складові механізми державного регулювання підприємництва.
2. Основні напрями державної підтримки підприємництва в Україні.
3. Проблеми та перспективи державної підтримки підприємництва в Україні.

Рекомендована література:

1. Горбонос Ф. В. Економіка підприємств: підручник/ Ф. В. Горбонос [и др.]. - К. : Знання, 2010. - 463с.
2. Бочан І. О. Основи економічної теорії: інституціональний підхід : навч. посіб. / І. О. Бочан. – К. : Знання, 2012. – 211с.

ТЕМА 10.

ВСТУП У ТОВАРОЗНАВСТВО

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Роль, значення та мета товарознавства у вирішенні соціально- економічних завдань в сучасних ринкових умовах.
2. Матеріальне, інтелектуальне і духовне виробництво.
3. Товарне виробництво та його ознаки.
4. Визначення, мета й завдання товарознавства.
5. Розділи товарознавства споживчих товарів.
6. Принципи товарознавства.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.

3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Історія виникнення, становлення та розвитку товарознавства?
2. Хто вперше визначив предмет і зміст товарознавства, а також дав визначення термінів «товар» й «товарознавство»?
3. Назвіть етапи розвитку товарознавства як науки?
4. Роль, значення та мета товарознавства в ринкових умовах?
5. Дайте визначення товарознавства як науки?
6. Основні завдання товарознавства в ринкових умовах?
7. Умови і причини виникнення товарного виробництва?
8. Що є об'єктом та предметом товарознавства?
9. Зв'язок товарознавства з іншими дисциплінами?
10. Охарактеризуйте поняття «продукція» і «товар», назвіть відмінності?
11. Опишіть сутність системного підходу в товарознавстві?
12. Назвіть і охарактеризуйте основні принципи товарознавства?

Теми індивідуальних завдань:

1. Зв'язок товарознавства з іншими науковими дисциплінами.
2. Історія розвитку теорії товарознавства.
3. Класифікація продукції.

Рекомендована література:

1. Романенко О.В. Товарознавство. Послуги: опорний конспект лекцій / авт.: О.В. Романенко, А.А. Самойленко. – К.: КНТЕУ, 2014. – 146 с.
2. Мазаракі А. А., Пугачевський Г.Ф. З історії торгівлі та товарознавства / Вісник КНТЕУ, №2. – 2002 – с.3-14.

ТЕМА 11.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПОТРЕБ І СПОЖИВАННЯ ТОВАРІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Поняття про потреби.
2. Класифікація і характеристика потреб за походженням, сферою життєдіяльності, об'єктом спрямованості.
3. Типологія споживачів, сегментація ринку товарів і позиціонування товару на ринку.
4. Класифікація вимог до товару.
5. Утилітарні вимоги до товарів, їх характеристика.
6. Соціальні та естетичні вимоги до товарів.
7. Вимоги до надійності товарів.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Поясніть у чому полягає особливість товарознавчої теорії.
2. Охарактеризуйте основні категорії товарознавства.
3. Дайте характеристику товарознавчим категоріям 1-го та 2-го рівнів.
4. Поясніть діалектичний зв'язок товарознавчих категорій різних рівнів.
5. Проаналізуйте особливості органолептичних та лабораторних методів дослідження в товарознавстві.
6. Вкажіть на особливості методології в товарознавстві.
7. Дайте визначення поняттю «вимоги до товарів» та їх класифікацію.
8. Проаналізуйте поточні, перспективні, загальні та специфічні вимоги до товарів.
9. Охарактеризуйте утилітарні вимоги до товарів.
10. Поясніть суть ергономічних вимог до товарів.
11. Назвіть та поясніть складові естетичних вимог до товарів.
12. Дайте характеристику вимог до надійності товарів.

Теми індивідуальних завдань:

1. Методологічна схема процесу формування потреб та реального споживання.
2. Властивості і чинники формування потреб.
3. Соціально-економічні та соціально-психологічні фактори, що впливають на формування потреб.

Рекомендована література:

1. Глушкова Т.Г. Основи товарознавства непродовольчих товарів: опорний конспект лекцій / уклад.: Т.Г. Глушкова, Л.В. Черняк, Н.Б. Марчук, Л.В. Андрієвська. – К.: КНТЕУ, 2010. – 146 с.
2. Бірта Г.О. Товарознавство продовольчих товарів : навч. посібник / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.

ТЕМА 12.

СПОЖИВНІ ВЛАСТИВОСТІ ТОВАРІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Характеристика властивостей непродовольчих товарів.
2. Особливості формування натуральних властивостей товарів і їх характеристика.
3. Кількісна характеристика товарів.
4. Фізичні властивості товарів.
5. Хімічний склад та структура харчових продуктів.
6. Споживні властивості товарів.
- 6.1. Загальна характеристика споживних властивостей товарів.
- 6.2. Функціональні властивості, основні та допоміжні функції товарів.

6.3. Властивості, що характеризують надійність товару.

6.4. Ергономічні властивості: характеристика показників, значення для окремих груп товарів.

6.5. Естетичні властивості: характеристика показників, роль у задоволенні соціальних потреб людини

6.6. Властивості безпеки споживання. Зростання ролі безпеки споживання у сучасних умовах розвитку суспільства.

6.7. Екологічні властивості

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Дайте визначення поняття «споживні властивості» згідно ДСТУ 2429-94.
2. Як класифікуються натуральні властивості за природою?
3. Наведіть класифікацію фізичних властивостей?
4. Від чого залежать хімічні властивості товарів?
5. Які ви можете назвати фізико-хімічні властивості?
6. Що характеризують біологічні властивості?
7. Опишіть класифікацію натуральних властивостей?
8. Дайте визначення поняття «товарна партія»?
9. Які основні фізичні величини входять до загальних кількісних характеристик товару?
10. Дайте коротку характеристику розмірно-масових показників товарів.
11. Перерахуйте специфічні, фізичні властивості одиничних екземплярів товарів.
12. В чому полягають оптичні властивості товарів?
13. Що відноситься до органічних і неорганічних речовин?
14. Що відноситься до макро- і мікроелементів?
15. Дайте визначення поняття «вітаміни», назвіть основні їх види.
16. Прокласифікуйте споживні властивості.
17. Що відноситься до утилітарних, естетичних і соціальних властивостей товарів?
18. В чому полягають ергономічні властивості?
19. Від чого залежить зовнішній вигляд товарів?
20. Чи погоджуєтесь ви з твердженням: «Безпека - найважливіша властивість якості, яким повинні володіти всі споживчі товари».

Теми індивідуальних завдань:

1. Основні показники функціональних властивостей товарів.
2. Споживна вартість і споживна цінність як категорія і предмет товарознавства.
3. Властивості соціального призначення та функціональні властивості.

Рекомендована література:

1. Павлова В.А. Комерційне товарознавство: навч. посібник / В.А. Павлова, Г.А. Рижкова, Л.А. Гончар, В.М. Орлова, О.Р. Сергєєва, О.В. Кузьменко. – К.: Кондор, 2012. – 286 с.

2. Мазаракі А.А., Пугачевський Г.Ф. Товарознавство в системі наук про легку промисловість /Вісник КДУТД. - №6. - 2006. – с. 161-166.

ТЕМА 13. **ЯКІСТЬ ТОВАРІВ**

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Сутність поняття «якість товару».
2. Зміст і методи оцінювання рівня якості продукції.
3. Доброякісність та недоброякісність товарів.
4. Конкурентоспроможність товарів, її сутність та методи розрахунку.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Дайте визначення поняття «якість товару ».
2. Зміст і методи оцінювання якості продукції.
3. Поясніть сутність дефініцій «доброякісність», «недоброякісність» товарів? Категорії доброякісності, сорти або гатунки товарів.
4. Які відомі методи оцінювання якості продукції: вимірювальні, евристичні?
5. Назвіть статистичні методи оцінки якості та обробки експериментальних даних.
6. Поясніть сутність дефініцій «мірні засоби» та «вимірювальні прилади»?
7. Назвіть основні показники властивостей якості продукції.
8. Дайте коротку характеристику рівню якості товарів. Визначення, види, показники рівня якості?
9. Розкажіть про конкурентоспроможність товарів, її сутність та методи.
10. Опишіть підходи у системі дослідження властивостей і якості продовольчих і непродовольчих товарів.
11. Розкажіть про номенклатуру споживчих властивостей і показників.

Теми індивідуальних завдань:

1. Організація контролю якості товарів інспекцією із захисту прав споживачів.
2. Особливості дослідження якості продовольчих і непродовольчих товарів.
3. Приймання товарів за якістю, нормативна документація.

Рекомендована література:

1. Бровко О. Г. Товарознавство. Продовольчі товари: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2010. – 730 с.
2. Полікарпов І.С., Закусілов А.П. Ідентифікація товарів: Підручник. - К.: ЦНЛ, 2005. – 344 с.

ТЕМА 14.

ХАРАКТЕРИСТИКА ТОВАРНОГО АСОРТИМЕНТУ ТА НОМЕНКЛАТУРИ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Види та характеристики асортименту товару.
2. Особливості товарної номенклатури.
3. Основні показники асортименту товару.
4. Управління асортиментом товару підприємства.
5. Фактори формування асортиментом товарів підприємства.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Назвіть суть, мету і значення класифікації товару?
2. В чому полягають основні ознаки класифікації?
3. Поясніть сутність та охарактеризуйте основні характеристики товарного асортименту.
4. Розкажіть про концепцію та формування товарного асортименту .
5. Назвіть фактори формування асортименту.
6. Охарактеризуйте концепцію, формування асортименту та асортиментну політику.
7. Назвіть основні напрями у сфері формування асортименту.
8. Охарактеризуйте номенклатуру товару.
9. В чому різниця між номенклатурою та асортиментом товару?
10. Які існують види та засоби інформації про товари.
11. Дайте визначення поняттю «сортимент» товару.

Теми індивідуальних завдань:

1. Характеристика методів дослідження товарного асортименту підприємства.
2. Управління асортиментом товарів.
3. Номенклатура продукції промисловості.

Рекомендована література:

1. Бірта Г.О. Товарознавство продовольчих товарів : навч. посібник / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.

ТЕМА 15. **ЗБЕРІГАННЯ ТОВАРІВ ПІД ЧАС ТОВАРОРУХУ**

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Теоретичні основи зберігання товарів у сфері обігу
2. Наукові принципи зберігання
3. Режими зберігання товарів
4. Зберігання товарів під час товароруху

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Дайте визначення поняття «Реалізація товарів».
2. Назвіть основні операції товарної обробки, які пов'язані з процесом реалізації товарів у роздрібній мережі.
3. Які основні послуги включаються до діяльності з реалізації товарів ?
4. Дайте характеристику поняття «Післяпродажне обслуговування».
5. Коротко опишіть суть доставки товарів.
6. Що таке технічне обслуговування?
7. Основне призначення гарантійного ремонту?
8. Охарактеризуйте основні види споживання товарів.
9. У чому суть монтажу?
10. Охарактеризуйте робочу та неробочу стадії експлуатації
11. У чому особливість зберігання і транспортування продуктів харчування?
12. Опишіть процеси, що протікають в харчових продуктах впродовж зберігання.

Теми індивідуальних завдань:

1. Заходи зі збереження товарів на складах.
2. Класифікація процесів, що протікають в продуктах під час товароруху.
3. Основи збереження якості і маси товарів у процесі товароруху.

Рекомендована література:

Костюк В.С. Фізико-хімічні властивості пакувальних матеріалів: навч. посібник / В.С. Костюк, А.І. Соколенко, К.В. Васильківський та ін. – К.: Кондор, 2013. – 402 с.

Сирохман І.В. Товарознавство пакувальних матеріалів і тари: підручник / І.В. Сирохман, В.М. Завгородня. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 616 с.

ТЕМА 16.

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ ТА ПОСЛУГ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Сутність та основні категорії стандартизації.
2. Види стандартів в Україні.
3. Сертифікація та її види.
4. Міжнародні організації по стандартизації та знаки відповідності продукції.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Які існують рівні стандартизації?
2. Види нормативних документів зі стандартизації. Яка їх особливість?
3. Які види вимог містять стандарти? У чому їх особливість?
4. Що є об'єктом стандартизації стандартів підприємства? Який порядок розробки и затвердження цих стандартів?
5. Як класифікуються стандарти з урахуванням специфіки об'єкта стандартизації? У чому їх особливість?
6. Що таке система (комплекс) стандартів? Які системи стандартів Вам відомі?
7. Що таке сертифікація? Яка її мета?
8. Які існують форми підтвердження відповідності продукції встановленим вимогам?
9. Що є законодавчою базою системи сертифікації в Україні?
10. Які основні нормативні документи регламентують діяльність системи УкрСЕПРО?
11. Які структурні підрозділи входять до система УкрСЕПРО?
12. Яку документацію повинна мати акредитована випробувальна лабораторія?

Теми індивідуальних завдань:

1. Система сертифікації в Україні.
2. Основні поняття та визначення в галузі стандартизації.
3. Особливості кодування товарів. Штрихове кодування.

Рекомендована література:

1. Кузьміна Т.О. Міжнародна система стандартизації та сертифікації: навч. посібник / Т.О. Кузьміна. – К.: Кондор, 2011. – 450 с.
2. Салухіна Н.Г. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: підручник / Н.Г. Салухіна, О.М. Язвінська. – 2-ге вид. переробл. та допов. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 426 с.
3. Тіхосова Г.А. Сертифікація товарів та послуг: навч. посібник / Г.А. Тіхосова, О.Ф. Богданова, О.О. Горач. – Херсон: Олді-плюс; К.: Ліра-К, 2013. – 328 с.

ТЕМА 17. ЗАСОБИ ТОВАРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Інформація про товар: визначення, функції та класифікація.
2. Засоби товарної інформації.
3. Маркувальна інформація товарів.
4. Інформаційні знаки.
5. Експлуатаційно-супроводжувальна інформація.
6. Товаро-супровідні документи.

Орієнтований хід проведення заняття:

1. Оголошення теми та її зв'язок із лекціями.
2. Перевірка присутності студентів.
3. Опитування та закріплення лекційного матеріалу.
4. Оголошення оцінок і пояснення домашнього завдання.

Питання для обговорення:

1. Дайте визначення поняттю «інформація про товар».
2. Поясніть зміст системи інформаційного забезпечення товарів.
3. Охарактеризуйте функції, які покликані виконувати інформація про товар.
4. Наведіть класифікацію інформації про товар за різними ознаками.
5. Дайте визначення поняттю «маркувальна інформація».
6. Проаналізуйте способи маркування товарів.
7. Назвіть функції, які покликані виконувати товарні знаки.
8. Назвіть порядок розробки та використання товарних знаків.
9. Охарактеризуйте види інформаційно-супроводжувальної інформації про товар.
10. Охарактеризуйте види рекламно - довідкової інформації про товар.

Теми індивідуальних завдань:

1. Інформаційні засоби експертизи товарів.
2. Технічні документи, що містять інформацію про товари.
3. Упаковка і засоби товарної інформації.

Рекомендована література:

1. ДСТУ 2296–93. Національний знак відповідності. Форма, розміри, технічні вимоги та правила застосування.
2. ДСТУ 3146–95. Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Штрихові позначки EAN. Вимоги до побудови.
3. Зубок М.І. Інформаційна безпека в підприємницькій діяльності / М.І. Зубок. – К.: ГНОЗІС, 2015 – 216.